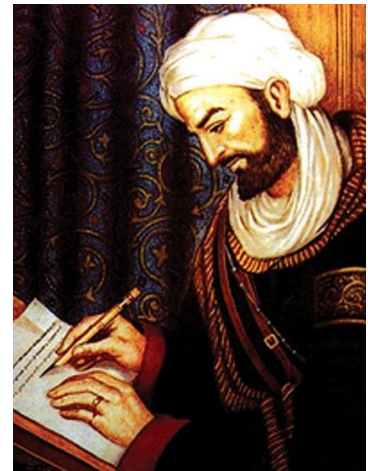

Voorlopig juryrapport

AVICENNAPRIJS

2020

Drieëntwintig jaar geleden reikte de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Els Borst, voor de eerste keer de Avicennaprijs uit. Deze prijs, die eens in de twee jaar wordt uitgereikt, bestaat uit een geldbedrag, dit jaar van 1000 euro en een kunstwerk. Zij is ingesteld door het voormalig Overlegorgaan Gezondheidszorg en Multiculturele Samenleving (OGM) ter gelegenheid van haar vijfentwintigjarig bestaan. De prijs is genoemd naar [Avicenna](#); een geneesheer uit het Perzië van de elfde eeuw die de grondslag legde voor de moderne geneeskunde. Zijn werk werd in het Latijn vertaald en had grote invloed op de Europese geneeskunde.

De Avicennaprijs wordt uitgereikt aan een organisatie of project dat een bijzonder bijdrage levert aan het verbeteren van de gezondheid van mensen met een migratieachtergrond in Nederland.

De beoordelingscriteria zijn:

- De genomineerde organisatie of het project:
 - Heeft betrekking op de gezondheidszorg in Nederland;
 - Levert een duidelijke bijdrage aan de zorg, hulp- en dienstverlening aan mensen met een migratieachtergrond, waardoor gezondheidsverschillen verminderen;
 - Draagt bij aan de mentale gezondheid van mensen met een migratieachtergrond;
- De gehanteerde methodiek is innovatief en actueel;
- De activiteiten hebben een uitstraling binnen de eigen sector of naar andere sectoren;
- De resultaten zijn duurzaam en overdraagbaar.

Op dinsdag 10 november 2020 wordt bekendgemaakt aan wie de elfde Avicennaprijs wordt uitgereikt. Na een oproep voor voordrachten op relevante websites en via sociale media zijn 11 voordrachten voor de prijs ingediend. Dit zijn de drie hoogst scorende projecten, die kans maken op het winnen van de Avicennaprijs 2020.

De drie kanshebbers in alfabetische volgorde:

1. CenteringPregnancy voor Eritrese zwangeren

CenteringPregnancy is een groepsgewijze verloskundige aanpak die sinds enkele jaren in Amsterdam wordt aangeboden aan zwangere Eritrese vrouwen en meisjes. Veel vrouwen hebben psychische problemen door wat ze hebben meegemaakt in Eritrea en tijdens de vlucht en als gevolg van hun vaak onzekere situatie in Nederland. Veel Eritrese vrouwen hebben moeite met het vinden van aansluiting bij de Nederlandse samenleving en zwangere vrouwen komen vaak pas heel laat bij de verloskundige. Het gaat om een aanzienlijke groep: in 2018 kregen bijna 1500 Eritrese vrouwen in Nederland een kind.

CenteringPregnancy is een innovatieve en gelijkwaardige manier van preventie en zorg die aansluit bij de belevingswereld van de vrouwen en in gaat op hun vragen over gezondheid, psychische problemen en leefstijl. In 10 bijeenkomsten gaan 15 zwangere vrouwen en de begeleiders met elkaar in gesprek over alle relevante thema's met betrekking tot zwangerschap, bevalling, gezondheidszorg en het leven met een kind in Nederland. De afgelopen maanden zijn het team van CenteringPregnancy en de Eritrese vrouwen vanwege Covid-19 snel en met succes overgeschakeld op onlinebijeenkomsten. Er zijn extra groepen opgezet en er doen nu vrouwen uit het hele land mee. Of ze een verblijfsvergunning hebben maakt daarbij niet uit. [Meer info via deze link](#)

Oordeel van de jury:

CenteringPregnancy laat zien dat zwangere vrouwen uit Eritrea met steun van een klein team een breed scala van vragen en uitdagingen samen kan aanpakken. Door de coronamaatregelen konden de bijeenkomsten niet doorgaan en is overgeschakeld naar online bijeenkomsten. Na wat uitdagingen blijkt deze innovatieve aanpak heel goed te werken. En een groot voordeel: nu kunnen vrouwen door het hele land worden bereikt en meedoen. De aanpak is goed overdraagbaar en de jury hoopt dat de methode op korte termijn ook kan worden aangeboden voor zwangere vrouwen uit andere landen van herkomst die nog Nederlands aan het leren zijn en nog weinig sociale steun hebben in Nederland.

De jury vindt dit een belangrijk project voor zwangere vrouwen die nog maar kort in Nederland zijn en voor wie extra steun van elkaar en van een verloskundige een grote meerwaarde heeft.

2. Het Sleutelpersonenproject van Pharos

Het sleutelpersonenproject ondersteunt en stimuleert de inzet van sleutelpersonen om gezondheidsachterstanden van vluchtelingen en statushouders te voorkomen of terug te dringen. Sleutelpersonen zijn zelf vluchteling of migrant die het vertrouwen heeft binnen de eigen gemeenschap. Vanuit hun kennis en eigen ervaringen kunnen zij overheden en welzijns- en zorgorganisaties bereiken en zo een brugfunctie vervullen. Inmiddels zijn er 130 sleutelpersonen, verspreid over heel Nederland. Zij werken lokaal altijd samen met (zorg)professionals. De inzet van sleutelpersonen leidt tot een groter bereik, sneller doorgronden van problemen en het vinden van passende oplossingen. Pharos traint sleutelpersonen en organiseert intervisiebijeenkomsten. Daarnaast ondersteunt Pharos de organisaties die samenwerken met de sleutelpersonen. [Meer info via deze link](#)

Oordeel van de jury:

Het project laat zien dat de verschillende gemeenschappen van nieuwkomers zelf verantwoordelijkheid nemen voor de gezondheid en voor hun rol en participatie in de Nederlandse samenleving. De sleutelpersonen dragen op indrukwekkende wijze bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. De begeleiding en monitoring door Pharos is goed. De samenwerking met plaatselijke organisaties is intensief, zoals ook blijkt uit het feit dat het Steunpunt GGZ Utrecht het project heeft voorgedragen.

3. Het TULIPA project van het Erasmus MC

TULIPA heeft tot doel het verbeteren van:

- a) de toeleiding naar diagnostiek en zorg door voorlichting over dementie. Samen met de Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond (SPIOR) is een grote voorlichtingsronde over dementie gerealiseerd, waarbij volgens het teach-the-teacher principe werd gewerkt.
- b) cultuur-sensitieve diagnostiek op de geheugenpolikliniek. Samen met Pharos is het beeldverhaal 'Heeft Yasmine dementie, of niet' ontwikkeld. Voor de vertaling van het gesprek tussen zorgprofessional en patiënt is een poule van tweetalige studenten geneeskunde en psychologie opgeleid. De professionals werken met het Culturele Interview. In focusgroepen is een reeks neuropsychologische testen cultuur-sensitief aangepast of ontwikkeld.
- c) de cultuur-sensitieve zorg na de diagnose dementie. Voor het verbeteren van de zorg na de diagnose dementie is het Netwerk Culturele Dementiezorg Rotterdam gestart, waarin 24 organisaties samenwerken. [Meer info via deze link](#)

Oordeel van de jury:

Het TULIPA project bestrijkt het hele proces van zorg voor ouderen met een migratieachtergrond met dementie. In elk onderdeel van dit proces wordt samengewerkt met voor dat deel relevante organisaties. De resultaten van het project, zoals de ontwikkelde richtlijnen, kunnen in heel Nederland ingezet worden, hetgeen van groot belang is gelet op de demografische ontwikkeling. De jury is onder de indruk van dit project.

De voordrachten die zeker het vermelden waard zijn, maar niet behoren tot de eerste drie door de jury uitgekozen projecten (in alfabetische volgorde):

I-mean-care heeft, in samenwerking met andere organisaties, de virtuele assistent Anne ontwikkeld. Anne wordt ingezet bij Turkse ouderen in Almelo, die voor de corona-uitbraak dagbesteding kregen, maar nu thuiszitten. Anne ondersteunt de dagstructuur van de noodgedwongen thuiszittende ouderen. Het gebruiksgemak van Anne is groot, ook digibeten en analfabeten kunnen met haar overweg. [Meer info](#)

I-psy LGBTI poli richt zich op LGBTI's met een biculturele of vluchtelingenachtergrond die kampen met psychische klachten. Klinische kennis van interculturele psychiatrie wordt gecombineerd met LGBTI-sensitieve zorg. Het team is divers naar discipline, culturele achtergrond, religie en seksuele geaardheid. In drie jaar tijd zijn meer dan 200 patiënten behandeld; 85% daarvan is vluchteling. Vaak hebben deze te maken gehad met geweld vanwege hun LGBTI-identiteit. [Meer info](#)

Het **Latente Tuberculose Infectiescreening (LTBI) project van de GGD Hollands Noorden** richt zich op alleenstaande minderjarige vluchtelingen. Onder deze groep werd een plotselinge toename van TBC geconstateerd waarna het project met LTBI testen is gestart. Deze testen werden in de kleinschalige woonvoorzieningen gedaan. Daar werden ook informatiesessies gehouden, en voerde de verpleegkundige regelmatig gesprekken met de mentoren en de AMV'ers. De 21 AMV'er bij wie LTBI/TBC werd geconstateerd voltooiden op één na, allen hun behandeling. [Meer info](#)

Leyden Academy on Vitality and aging is een kennisinstituut dat zich, samen met belangenorganisaties, bezighoudt met een reeks thema's rondom ouderen met een migratieachtergrond: het verbeteren van de mentale gezondheid en het verbeteren van de toegang tot en de kwaliteit van de zorg die zij ontvangen. De kennis die in pilots wordt opgebouwd wordt verspreid via verschillende kanalen zoals een lerend netwerk, onderwijs aan studenten ouderengeneeskunde (LUMC) en via een executive leergang Veroudering en Gezondheidszorg aan bestuurders in de ouderenzorg. [Meer info](#)

Op weg met veerkracht van GGD Amsterdam is een innovatieve cultuur sensitieve interventie die bijdraagt aan de versterking van veerkracht van oudere migranten, en daarmee aan de verbetering van hun mentale gezondheid en kwaliteit van leven. Uit de evaluatie bleek dat de deelnemers meer tevreden waren met persoonlijke relaties, minder negatieve emoties hadden en vaker voldoende energie hadden voor het dagelijks leven. [Meer info](#): Fatima El Fakiri, GGD Amsterdam

OZOverbindzorg is een goed beveiligd online systeem waarin alle partijen die bij een statushouder of AMV'er in Apeldoorn betrokken zijn, met elkaar kunnen overleggen. De statushouder of AMV'er is zelf ook onderdeel van dit systeem. Netwerkpartners zoals huisarts, school, woningbouwcorporatie, begeleiders van Vluchtelingenwerk en buurtregisseurs overleggen met elkaar en stemmen de nodige acties op elkaar af. [Meer info](#)

Preventieve ouderschapsondersteuning vluchtelingenouders is een project van VluchtelingenWerk Nederland. Het project richt zich op het verbeteren van de toegang tot de bestaande psychosociale dienstverlening en opvoedondersteuning voor vluchtelingenkinderen en hun ouders. Dit gebeurt door integratie van verschillende activiteiten: groepsbijeenkomsten, training van maatschappelijk werkers van Vluchtelingenwerk en het verbeteren van de samenwerking met ketenpartners. [Meer info](#)

Schrijven als therapie biedt cursussen en workshops aan waarin in kleine groepen technieken op het gebied van zelfkennis en –inzicht worden geleerd. De anatomie van de menselijke hersenen krijgt aandacht. De deelnemer leert zijn eigen verhaal te schrijven en te lezen. Hierdoor worden ervaringen, herinneringen en gevoelens geordend. [Meer info](#)